

3 Kända ombyggnader, förändringar och underhållsarbeten

3.1 Källor och litteratur

- UM Upplandsmuseet, faktarummet, ärendearkivet
- SHM Internet, Historiska museet, databasen Medeltidens bildvärld
- karta Karta över del av Tuna socken 1766-67. Kopia i församlingshemmet.
- HG Gad, Helge. Upplands-Tuna. En sockenkrönika om en präktig småbrukarbygd. UNT:s julbilaga 1933
- OL Björklund, Stig m fl (red.). Oland. Ur en kommuns historia. 1973
- IWL Wilcke-Lindqvist, Ingeborg. Tuna kyrka. Upplands kyrkor 78, 1985
- AMK Karlsson, Ann Marie. Stjärnvalv i det senmedeltida Sverige. 1986
- AN Nilsén, Anna. Program och funktion i senmedeltida kalkmåleri. 1986
- ACB Bonnier, Ann Catherine. Kyrkorna berättar. Upplands kyrkor 1250-1350. 1987
- (ACB) Bilder återgivna i ACB
- VV Blent, Karin (red). Vägvisare till kyrkorna i Uppsala län. 1997

3.2 Kronologisk förteckning

Årtal	Händelse	Källa
1200-t slut	Tuna kyrka byggs, antagligen återanvänds gråsten från en äldre kyrka på platsen. Kyrkan är stort tilltagen. Långhuset får ett anmärkningsvärt högt klöverbladsvalv i trä.	IWL
1300-1400-t	Vapenhus och sakristia byggs till. Troligen har det funnits en mindre sakristia förut.	IWL
1300-1350	Vapenhuset byggs.	ACB
1400-t	Över långhuset slås tre valv i tegel, med platta ribbor. Ett större stjärnvalv mellan två kryssvalv. Koret skiljs av med en markerad triumfbåge.	IWL
1450-1475	Valv och väggar målas i Tierpsskolans stil. Figurmålningar dominerar i de två östra valven. Kyrkvalven dekoreras som en lövsal.	AN
medeltid	Kyrkogården har tre ingångar, varav åtminstone en med stiglucka.	IWL
1526	En klockstapel finns, eftersom storklockan gjuts detta år.	IWL
1622	En liten klocka skänks till kyrkan, prästklockan.	HG
1648	Lillklockan gjuts om.	IWL
1650	Mellanklockan gjuts.	HG

Tuna kyrka, Uppsala län

1663	Den första orgeln invigs. Den står på en läktare över sakristiedörren. I väster finns en läktare för åhörare.	OL IWL
1676	Predikstol och altartavla i barock köps in. Predikstolen är tillverkad 1674.	IWL
1680	Altartavlan målas.	IWL
1686	Mellanklockan gjuts om.	HG
omkr 1700	Kyrkan har bräddtak.	(ACB)
1741	Predikstolen repareras och förgylls.	UM
1749	Mellanklockan gjuts om.	HG
1700-t mitt	Orgelläktaren repareras.	IWL
1750-1820-t	Fönstren förstoras, antagligen vitkalkas väggar och valv.	(ACB)
1766-67	Kyrkogården har en stor stiglucka i söder, och två mindre i norr och öster. Norr om kyrkan finns en enkel klockstapel samt ett litet hus, antagligen den timrade delen av likboden.	karta
1768	Den nuvarande klockstapeln byggs.	IWL
1771	Storklockan gjuts om.	HG
1795	Klockstapeln repareras, eventuellt kläs den in med bräder.	IWL
1800-t början	Kyrkogårdens stigluckor rivs, nya ingångar görs i söder och väster, med smidda grindar och stenstolpar i empirestil. Troligen sätts alla murar om, och kastanjer planteras på kyrkogården.	IWL
1882	Predikstolen restaureras omilt, bl a förgylls delar som varit förlagda.	UM
1891	Kyrkan har spåntak. Fönster- och dörrsmygar samt gråstensfogar är vitkalkade. I tegelfasaden finns bomhål. Kastanjer planteras längs västra kyrkogårdsmuren.	(ACB)
1892	Storklockan gjuts om.	IWL
1892-94	Kyrkan renoveras fullständigt ut- och invändigt, efter ritningar av Carl Axel Ekholm, stadsarkitekt i Uppsala. Alla fönsteröppningar görs om och nya tas upp, förutom mot öster. Alla dörrar byts ut. Nytt maskin- och handslaget tegel sätts in i fasaden. Murverket fogas om med cement. Taket täcks med falsad slätplåt. På väggar och valv upptäcks medeltida målningar, som kalkas över med nya målningar. All fast inredning byts ut, utom predikstolen. Altartavlan magasineras. En ny orgelläktare byggs i väster, för en ny orgel. Golven täcks med mönstrade plattor från Skånska Cementgjuteriet, i färger som imiterar engelska keramikgolv. I bänkkvarteren läggs dock brädgolv.	IWL OL
1850-1900	Likboden byggs till	(HG)
1936	Nya kyrkogården anläggs, väster om den gamla.	IWL
1940	Elektrisk belysning installeras, armaturerna ritas av länsarkitekt Curman.	UM
1946	Mellanklockan gjuts om.	IWL
1951-52	Renovering och restaurering under ledning av arkitekt Claes Laurent, Stockholm. I långhuset tas medeltidsmålningarna fram av konservator. 1800-talsmålningarna sparas i vapenhus och sakristia. Bänkarna förenklas något. Troligen läggs parkett i mittgången. Taket under läktaren målas gråvitt. Möbler i sakristian målas i grått. Nytt tak görs i sakristian. Den höga bröstpanelen från 1890-talet flyttas till likboden. Elvärme installeras. Yttertakets målas ärggrönt.	IWL UM
1952-53	Ett bårhus anläggs i norra sidan av nya kyrkogården, delvis insprängt i berget. Arkitekt Claes Laurent. Två lyktstolpar i ek reses på gamla kyrkogården.	IWL
1957	Orgeln byggs om.	OL

Tuna kyrka, Uppsala län

1970-t slut	Altarringen kläs om.	IWL
1980	Larmning, fönstergaller och larmning av bl a sakristian planeras.	UM
1981	Kyrkliga inventarier flyttas från likboden till klockstapelns.	UM
1985	Tillstånd ges till ett nytt skåp för mässhakar.	UM
1990-2000-t	På klockstapelns tak läggs lackerad slätplåt i bandtäckning. Likbodens tak täcks med betongpannor, stuprör av svart lackerad plåt sätts upp.	
1995-96	Träd på kyrkogården beskärs.	UM
1997	Minneslund anläggs.	UM
1998-99	Rengöring och konservering görs av konservator: valv, väggar, predikstol. Putsskador och sprickbildning åtgärdas. Korbänkar från 1892-94 återinsätts. Tak under läktare ekådras. Brädgolven i bänkkvarteren fernissas. Elradiatorer byts i koret, sakristian, vapenhuset och på läktaren. Ett nytt textilskåp (hurts) installeras i sakristian. Övermålningen på sakristians möbler tas bort, ekådringen återställs. Ytterdörrar rengjorda, fernissade.	
2001	Tillstånd ges till fasadbelysning av kyrkan.	UM
2003	Fasad- och fönsterrenovering utförs.	UM
2005	Klockstapelns nedre del förses med ny panel	